

"No s'ha de perdre la posició crítica"

Georges Moustaki (Alexandria, 1934), cantautor protesta i estrella central de l'homenatge a Ovidi Montllor, representa el mestissatge musical en la Cançó francesa, espai sonor que abraça des del Mediterrani fins a les costes del Brasil.

Georges Moustaki ha estat una vegada més entre nosaltres. En aquesta ocasió les seues cançons han servit d'homenatge a la figura del malaguanyat artista alcoià Ovidi Montllor, que es va fer a la Plaça de Bous de València i va significar la cloenda dels actes del 27 d'abril organitzats pel Bloc Jaume I. El 1969, la cançó "Le Métèque" el descobria com a intèrpret però enrere quedaven moltes cançons al servei de cantants com Serge Reggiani, Barbara, Yves Montand i sobretot Édith Piaf, per a qui va compondre un dels seus temes més populars i emblemàtics, "Milord".

—*Senyor Moustaki la seua relació amb la Cançó vé de lluny.*

—Sí. L'any 1971 vaig actuar per primera vegada a Barcelona, al Palau de la Música Catalana amb la cantant Maria del Mar Bonet. Un recital que recorde amb molta emoció. L'estat espanyol encara vivia sota un règim dictatorial i les meues cançons foren rebudes com un cant a la llibertat i a l'esperança.

—*Precisament, vostè ha estat la figura invitada internacional en el concert d'homenatge al cantant Ovidi Montllor.*

—Això no és una casualitat, sinó la permanència d'uns lligams entre un grup de cantants que compartim una manera de fer cançons, d'expressar-nos. Segurament en un altra època ens haurien catalogat de "cançó protesta", ara ens diuen cantautors. Jo sóc un home format dins d'allò que es coneix com la *Chanson*, amb cantants com Brel, Brassens, Ferré i altres, que van ser una referència per als artistes de la Nova Cançó. Fa uns anys vaig gravar un disc amb Marina Rossell, Josep Tero, Maria del Mar Bonet. Les meues actuacions tant a Catalunya com a València sempre han estat constants

i sempre amb una acollida molt càlida per part del públic. No em sent estranger ací.

—*Els cantants de la Cançó es queixen sovint que reben poc suport de les institucions. Ara, a França, el govern de Chirac ha fet una llei per potenciar la cançó en francès en els mitjans de comunicació.*

—Quan em van preguntar per aquesta mesura, jo vaig contestar que a mi m'agradaria que es programara un cent per cent de bones cançons. Em dóna igual que siga en francès, espanyol, anglès o àrab. Durant molts anys la música francesa va exercir una gran influència sobre la música nord-americana i ara està passant a la inversa, que vivim sota la influència de la música anglosaxona. Al meu parer, una política cultural ha de potenciar la creativitat, donar suport i crear els estímuls necessaris perquè floreix aquesta creativitat, no fixar uns tants per cents i aquestes burocràcies.

—*Per quines coses cal protestar ara, senyor Moustaki?*

—Per les mateixes coses que es protestava a l'època dels faraons. Res no ha canviat. L'artista ha d'estar permanentment en una situació crítica, en una situació d'alerta. Ara vivim moments difícils amb una gran desocupació, però quan hi ha causes en què els actes solidaris valen la pena, la gent

"La política és una negociació permanent. Un any tenim un govern de dretes i el següent d'esquerres. I com veiem, no es produeixen grans canvis. Tenim l'exemple de Mitterrand: primer de dretes, després d'esquerres per tornar a la dreta."

respon.

—*I contra el govern Chirac, cal protestar?*

—Es difícil. Perquè ara la política és molt confusa. Ara la gent de dretes té el discurs de l'esquerra. Tots utilitzen la mateixa retòrica. Amb la caiguda del mur de Berlín va haver un moment de gran esperança que després ha desaparegut. En aquell moment sabíem on estaven les fronteres; ara tenim altres fronteres, de vegades més subtils.

—Vostè tingué una relació molt intensa amb Édith Piaf, per què creu que perdura el mite?

—Pel seu talent, perquè ningú no ha cantat com ella, com tampoc ningú no ha cantat com Billie Holiday. A mi ja m'agradaria trobar altres cantants com elles però no han tornat a eixir. A França cada cert temps apareix una cantant que la premsa anuncia com la successora d'Édith Piaf, però la Piaf continua regnant en solitari.

—Davant d'un públic tan multitudinari com el de la Plaça de Bous, quin va ser el seu missatge?

—Celebrarem una festa i compartirem les cançons que el públic ha fet seues al llarg de tots aquests anys. Jo vaig presentar-me amb una cançó que es deia "Le Métèque" l'any 1969 i vostès em van obrir les portes.

—L'estat espanyol és a punt de tenir un govern de dretes, això el preocupa?

—Jo crec que un president de govern o un primer ministre mai no tenen tot el poder. Tot s'ha de negociar com hem vist que ha passat a França amb el nou govern. Per a mi la política, la vida en general, és una negociació permanent. Un any tenim un govern de dretes, i el següent d'esquerres. I com veiem, no es produeixen grans canvis. Però també he de dir que no conec el programa del senyor Aznar. Ací tenim l'exemple de François Mitterrand: primer era una persona de dretes, es convertí en un home d'esquerres i després torna a ser un polític de dretes. No està clar el comportament de la classe política.

—Continua reivindicant la peresa?

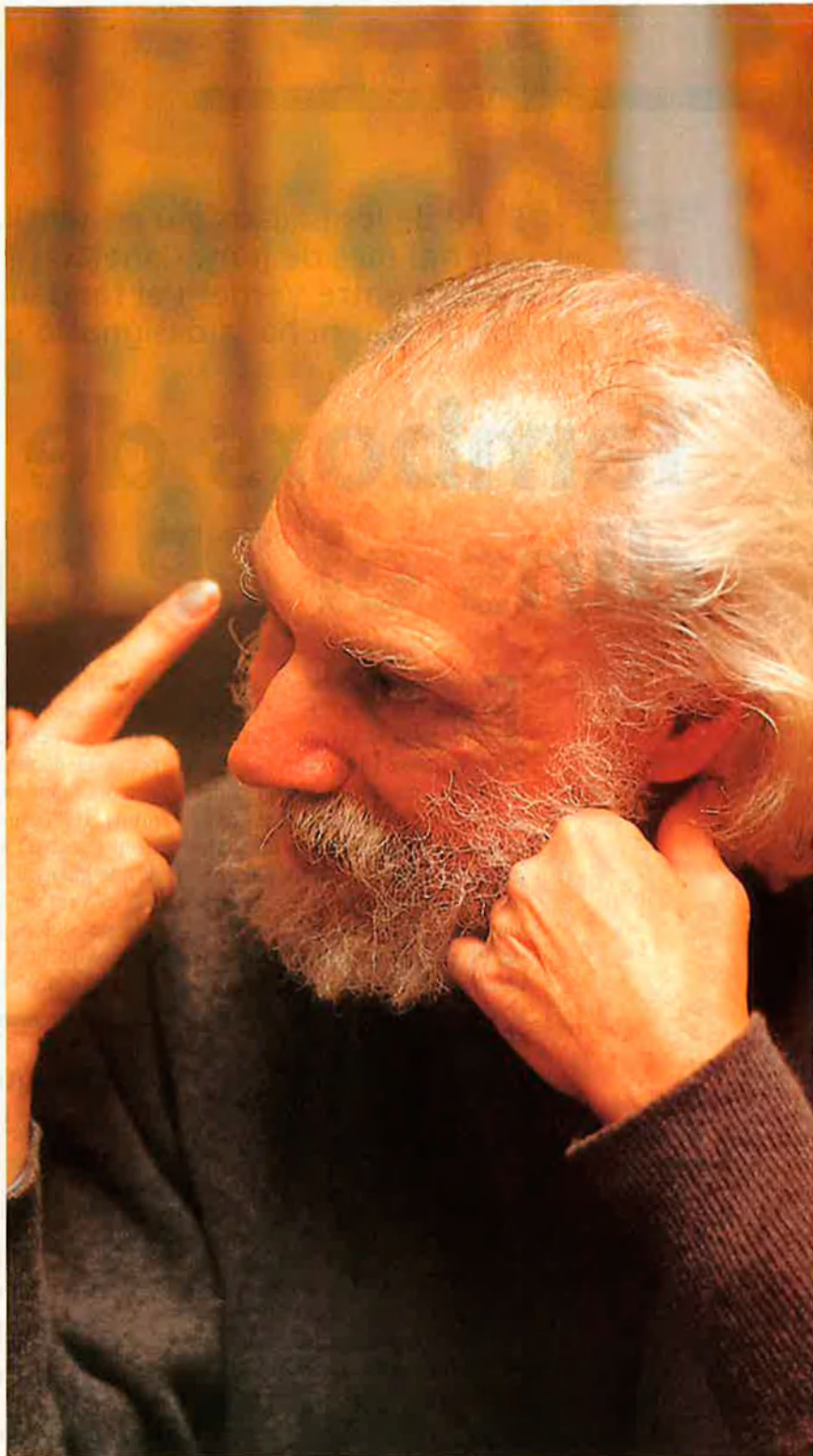
—Tant de bo! Quan jo reivindicava el dret a la peresa era una reivindicació política, una reivindicació de qualitat de vida, de treball, no era només la vagància.

—També ha reivindicat l'esperit mediterrani.

—Sí, però també hem d'estar alerta per no caure en folklorismes fàcils. Per a mi la Mediterrània és precisament l'obertura a totes les cultures. Jo vaig nàixer a Alexandria, una ciutat que ha estat una cruïlla de diferents cultures i pobles: àrabs, armenis, turcs, grecs, britànics, francesos, italians... Tot el món podia viure en aquesta ciutat. Ara tenim l'exemple de Sarajevo, una ciutat on conviuen tres comunitats i que la guerra ha destruït. Curiosament aquest esperit mediterrani després l'he trobat en països com el Brasil i l'Argentina, llocs on he treballat amb gent com els desapareguts Vinicius de Moraes i Astor Piazzolla, Toquinho, Jobim. Jo vaig nàixer a Egipte però els meus pares eren grecs, i ara he fet un viatge per a conèixer les meues arrels. La meua àvia era jueva però quasi tots els meus familiars van morir a la Segona Guerra Mundial.

—Georges Brassens va ser realment el seu mestre?

—A mi m'agrada dir que Brassens fou el meu mestre i Piaf la meua *maitresse*. La primera persona que em va animar a cantar en públic fou Boris Vian però Brassens va ser el meu "educador" musical. Ell em va indicar el camí que jo volia fer en la música. Un artista que basava el seu treball en unes lletres molt acurades sense cap efectisme a

l'hora d'actuar, sense grans muntatges, només una guitarra i la veu. Ell em va donar el gust pel treball ben fet. Brassens continua essent una referència per als músics francesos joves. Un exemple ètic i estètic.

—Ara a França hi ha un important moviment rap, l'interessa?

—No m'interessa gens, tot aquest moviment importat de l'Amèrica. Quan escolte rap per a mi és com una pel·lícula doblada. Afortunadament ara a França hi ha un retorn a la música de la meua generació.

Georges Moustaki. És un clar exponent de la mediterraneïtat entesa com a espai obert a totes les cultures. (foto: Rafa Gil)

Carles Gàmez